

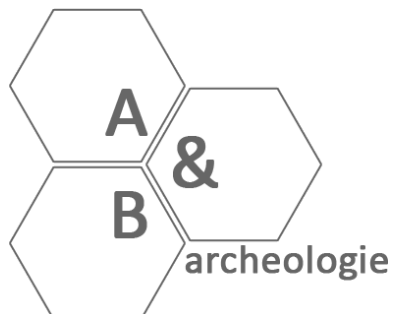
2024.027

Nota Waregem Vijfseweg 156

Verslag van Resultaten

Bert ACKE, Maarten BRACKE, Paulien FONTEYN en Gwendy Wyns

28-2-2024

Titel: Nota Waregem Vijfseweg 156

Erkend archeoloog: Maarten Bracke, OE/ERK/Archeoloog/2015/00036

Auteurs: Bert Acke, Maarten Bracke, Paulien Fonteyn en Gwendy Wyns

Projectcode bureauonderzoek: 2022L95

Bekrachtigde archeologienota: <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/24627>

Projectcode landschappelijke boringen: 2024B211

Projectcode proefsleuvenonderzoek: 2024B212

Intern projectnummer: 2024.027

Locatiegegevens: West-Vlaanderen, Waregem, Vijfseweg 136

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 83124,21 en Y: 176820,19; X: 83333,48 en Y: 176926,70

Oppervlakte plangebied: ca. 5750m²

Advieszone: ca. 4886m²

Kadastergegevens: Waregem, Afdeling 1, Sectie C, perceel 203E, 203F, 204A

Topografische kaart: /

Betrokken actoren: Bert Acke (archeoloog), Maarten Bracke (erkend archeoloog), Gwendy Wyns (archeoloog), Paulien Fonteyn (archeoloog) en initiatiefnemer

Wetenschappelijke advisering: /

Plaats en datum: Moerbeke-Waas, 28/02/2024

© Acke & Bracke bv, Dorpvaart 76, 9180 Moerbeke. De auteurs aanvaarden geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vervaelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de auteurs.

1. INLEIDING	5
1.1. WETTELIJK KADER	5
1.2. ONDERZOEKSOPDRACHT	5
1.2.1. VRAAGSTELLING	5
1.2.2. RANDVOORWAARDEN	7
1.3. WERKWIJZE EN STRATEGIE	9
1.3.1. MOTIVERING ONDERZOEKSSTRATEGIE	9
1.3.2. ORGANISATIE VAN HET VOORONDERZOEK	10
1.3.3. ADVIES SPECIALISTEN	10
1.3.4. WETENSCHAPPELIJKE ADVISERING	10
1.3.5. SELECTIE BRONNEN	10
2. LANDSCHAPPELIJKE BORINGEN	11
2.1. BESCHRIJVEND GEDEELTE	11
2.1.1. VRAAGSTELLING	11
2.1.2. RANDVOORWAARDEN	12
2.1.3. WERKWIJZE EN STRATEGIE	12
2.2. ASSESSMENT	13
2.2.1. LANDSCHAPPELIJKE RESULTATEN	13
2.2.2. ASSESSMENT VONDSTEN	17
2.2.3. ASSESSMENT STALEN	17
2.2.4. ASSESSMENT CONSERVATIE	17
2.3. SYNTHESE	18
2.3.1. ARCHEOLOGISCH VERWACHTINGSPATROON	18
2.3.2. BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN	19
3. PROEFSLEUVENONDERZOEK	20
3.1. BESCHRIJVEND GEDEELTE	20
3.1.1. VRAAGSTELLING	20
3.1.2. RANDVOORWAARDEN	20
3.1.3. WERKWIJZE EN STRATEGIE	21
3.2. ASSESSMENT	23
3.2.1. AARDKUNDIGE OPBOUW	23
3.2.2. ASSESSMENT SPOREN	28
3.2.3. ASSESSMENT VONDSTEN	34
3.2.4. ASSESSMENT STALEN	37
3.2.5. ASSESSMENT CONSERVATIE	37
3.2.6. DATERING, INTERPRETATIE EN CONFRONTATIE MET VOORGAANDE ONDERZOEKSFASES	38
3.3. SYNTHESE	39
3.3.1. ARCHEOLOGISCH VERWACHTINGSPATROON	39
3.3.2. BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN	39

4.	<u>SAMENVATTING</u>	41
5.	<u>BIBLIOGRAFIE</u>	43
6.	<u>BIJLAGES</u>	44

1. Inleiding

1.1. Wettelijk kader

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden aan de Vijfseweg 136 te Waregem (provincie West-Vlaanderen), waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen meer dan 3000m² bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog. De archeologienota¹ bestond enkel uit een bureauonderzoek. In het programma van maatregelen was opgenomen dat een landschappelijk booronderzoek, en indien nodig een verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek, en een proefsleuvenonderzoek dienden uitgevoerd te worden in een uitgesteld traject. In deze nota, opgemaakt onder supervisie van een erkend archeoloog, worden de resultaten van dit verder vooronderzoek beschreven.

1.2. Onderzoeksopdracht

1.2.1. Vraagstelling

In het programma van maatregelen bij de archeologienota waren de volgende vraagstellingen opgenomen²:

- Met betrekking tot de landschappelijke boringen:
 - Wat is de bodemkundige opbouw van het plangebied?
 - Zijn één of meerdere begraven archeologische niveaus aanwezig?
 - Zijn er aanwijzingen voor een mogelijke steentijdsite?
 - Is een verder verkennend archeologisch booronderzoek nodig? Zo ja, over het volledige plangebied of delen ervan?
 - Is een verder proefsleuvenonderzoek nodig? Zo ja, over het volledige plangebied of delen ervan? Moet het vooropgestelde sleuvenplan bijgesteld worden?
 - Wat is de verstoringsgraad? Zijn er aanwijzingen dat (een gedeelte van) het terrein zodanig verstoord is, dat er geen archeologische sites meer bewaard kunnen zijn?
 - Kan de optie *in situ* behoud gehanteerd worden? Of worden de niveaus bedreigd bij de geplande werkzaamheden?

¹ Acke, Bracke, Fonteyn 2022a; 2022b.

² Acke, Bracke 2022b, 6-8.

- Met betrekking tot het verkennend archeologisch booronderzoek:
 - Wat is de bodemkundige opbouw van het plangebied? Wijkt deze plaatselijk af van de bodemopbouw zoals gekarteerd bij het landschappelijk booronderzoek?
 - Zijn er aanwijzingen voor een steentijdsite?
 - Kunnen zones met concentraties afgebakend worden?
 - Wat is het niveau waarbinnen de silexartefacten zich bevinden? Kunnen deze stratigrafisch onderscheiden worden?
 - Indien een steentijdsite aanwezig is: is een vervolgonderzoek gericht op steentijd noodzakelijk, en zo ja, wat is de afbakening en aan welke modaliteiten (strategie, onderzoeksvragen) moet dit voldoen? Zijn er voldoende gegevens verzameld om een programma van maatregelen op te stellen voor een steentijdopgraving?
 - Is een verder waarderend archeologisch booronderzoek noodzakelijk? Zo ja, over het volledige plangebied of delen ervan? Wat is de omvang en ruimtelijke spreiding van de boorpunten (aantal, locatie, diepte,...)?
 - Is een verder vooronderzoek door middel van proefputten noodzakelijk? Zo ja, over het volledige plangebied of delen ervan? Wat is de omvang en ruimtelijke spreiding van de proefputten (aantal, locatie, diepte,...)?
 - Is een verder proefsleuvenonderzoek nodig? Zo ja, over het volledige plangebied of delen ervan? Moet het vooropgestelde sleuvenplan bijgesteld worden?
 - Kan de optie *in situ* behoud gehanteerd worden? Of worden de niveaus bedreigd bij de geplande werkzaamheden?

- Met betrekking tot het waarderend archeologisch booronderzoek:
 - Wijkt de bodemopbouw plaatselijk af van de bodemopbouw zoals gekarteerd bij de eerdere booronderzoeken?
 - Is er effectief een steentijdsite aanwezig?
 - Kunnen zones met concentraties afgebakend worden?
 - Wat is het niveau waarbinnen de silexartefacten zich bevinden? Kunnen deze stratigrafisch onderscheiden worden?
 - Indien een steentijdsite aanwezig is: is een vervolgonderzoek gericht op steentijd noodzakelijk, en zo ja, wat is de afbakening en aan welke modaliteiten (strategie, onderzoeksvragen) moet dit voldoen? Zijn er voldoende gegevens verzameld om een programma van maatregelen op te stellen voor een steentijdopgraving?
 - Is een verder vooronderzoek door middel van proefputten noodzakelijk? Zo ja, over het volledige plangebied of delen ervan? Wat is de omvang en ruimtelijke spreiding van de proefputten (aantal, locatie, diepte,...)?
 - Is een verder proefsleuvenonderzoek nodig? Zo ja, over het volledige plangebied of delen ervan? Moet het vooropgestelde sleuvenplan bijgesteld worden?
 - Kan de optie *in situ* behoud gehanteerd worden? Of worden de niveaus bedreigd bij de geplande werkzaamheden?

- Met betrekking tot het proefputtenonderzoek:
 - Wijkt de bodemopbouw plaatselijk af van de bodemopbouw zoals gekarteerd bij de eerdere booronderzoeken?
 - Is er effectief een steentijdsite aanwezig?
 - Kunnen zones met concentraties afgebakend worden?
 - Wat is het niveau waarbinnen de silexartefacten zich bevinden? Kunnen deze stratigrafisch onderscheiden worden?
 - Kan de optie *in situ* behoud gehanteerd worden? Of worden de niveaus bedreigd bij de geplande werkzaamheden?
 - Is een vervolgonderzoek gericht op steentijd noodzakelijk, en zo ja, wat is de afbakening en aan welke modaliteiten (strategie, onderzoeksvragen) moet dit voldoen? Zijn er voldoende gegevens verzameld om een programma van maatregelen op te stellen voor een steentijdopgraving?

- Met betrekking tot het proefsleuvenonderzoek:
 - Wat is de bodemkundige opbouw van het plangebied? Wijkt deze af van de bodemopbouw zoals gekarteerd bij het landschappelijk booronderzoek?
 - Zijn er archeologische sporen aanwezig? Welke spoorcategorieën komen voor?
 - Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
 - Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?
 - Zijn er nog sporen te vinden van de 18de-eeuwse hoeve?
 - Gaat de site terug op bvb. een middeleeuwse site met walgracht?
 - Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?
 - Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
 - Kan een archeologische site uitgesloten worden?
 - Wat is de graad van verstoring binnen het plangebied?
 - Is een vervolgonderzoek noodzakelijk, en zo ja, wat is de afbakening en aan welke modaliteiten (strategie, onderzoeksvragen) moet dit voldoen?

1.2.2. Randvoorwaarden

Centraal in het onderzoeksgebied bevond zich een vijver die voor het proefsleuvenonderzoek gedempt werd. Deze zone werd aangeduid als niet onderzoekbaar en bedraagt ca. 864m², zoals ook omschreven in het programma van maatregelen van de bureaustudie. De onderzoekbare zone had een oppervlakte van ca. 4886m². Tegen de straatkant waren nog nutsleidingen en een bomenrij aanwezig, waarvoor een buffer diende aangehouden te worden.

Figuur 1 Zicht op het plangebied vanuit het westen.

Figuur 2 Zicht op de kleinere strook in het oosten van het plangebied, foto genomen vanuit het zuiden.

1.3. Werkwijze en strategie

1.3.1. Motivering onderzoeksstrategie

Op basis van het bureauonderzoek werd in het programma van maatregelen van de archeologienota een vooronderzoek zonder en met ingreep in de bodem door middel van landschappelijke boringen, eventueel gevolgd door archeologische boringen en proefputten, en een vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven opgelegd, in een uitgesteld traject. De onderzoeken dienen uitgevoerd te worden volgens de bepalingen in de Code van Goede Praktijk en de voorwaarden opgenomen in het programma van maatregelen horende bij de archeologienota. De erkende archeoloog kan enkel mits gefundeerde motivatie afwijken van sommige van deze bepalingen en voorwaarden.

In eerste instantie werden landschappelijke boringen uitgevoerd op het terrein. Dit onderzoek werd uitgevoerd op maandag 19 februari 2024. In totaal werden 6 boringen uitgevoerd, verspreid over het volledige terrein. Hierbij werd algemeen een A-C profiel geregistreerd. Plaatselijk werden daarnaast verstoorde zones aangeboord, waarvan de dimensies niet gekend zijn. Er werden geen indicaties aangetroffen voor een mogelijke *in situ* bewaring van steentijd artefactensites waardoor een verder archeologisch booronderzoek niet zinvol werd geacht. Gezien over het grootste deel van het plangebied wel een gunstig bewaarde C-horizont werd vastgesteld, diende het proefsleuvenonderzoek zoals voorzien uitgevoerd te worden over het volledige plangebied. Sites met grondsporen kunnen immers bewaard zijn op dit niveau, waarvan de top zich situeert op een diepte van ca. 40 à 50cm onder het huidige maaiveldniveau.

Het proefsleuvenonderzoek vond plaats op dinsdag 20 februari 2024. Het sleuvenplan zoals opgenomen in het programma van maatregelen kon tijdens het onderzoek grotendeels gevolgd worden. Sleuf 6 kon verlengd worden ten opzichte van het vooropgestelde sleuvenplan. Voor de uitgraving werd gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak van 1,80m breed. De grond werd gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Na de voltooiing van de registratie van de sleuven werden deze gedicht.

De onderzoekbare zone had een oppervlakte van ca. 4886m². Hiervan werd ca. 512m² (10,5%) onderzocht door middel van proefsleuven en kijkvensters. De vooropgestelde dekkinggraad van 12,5% zoals opgenomen in de Code van Goede Praktijk (te verdelen over 10% sleuven en 2,5% dwarssleuven/volgsleuven/kijkvensters) werd hiermee net niet behaald. Desalniettemin kon een goede inschatting gemaakt worden van het archeologisch potentieel van het plangebied dat negatief blijkt te zijn.

Het archeologisch vooronderzoek werd uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk. Aangezien alle metingen gebeurden met een GPS-aangestuurd systeem met precisie van 1cm werd voorafgaand het veldwerk geen hoofdmeetsysteem aangelegd. Elke proefsleuf werd beschouwd als een individuele werkput. De aangelegde vlakken en de storten van de sleuven en sporen werden onderzocht met een metaaldetector van het type XP Deus, dit leverde geen relevante vondsten op. Het archeologisch vlak werd opgeschoond. Hierbij werden 4 archeologische sporen aangetroffen. Alle sleuven en profielen kregen een uniek nummer, werden beschreven en geregistreerd via foto's en opmetingen. De foto's werden genomen met een camera van het merk Nikon Coolpix W300. Er werd 1 inventarisnummer

uitgedeeld aan vondstmateriaal. Er werden geen stalen genomen gezien relevante contexten hiertoe ontbraken. Relevante delen van de putwandprofielen werden opgeschoond en geregistreerd als referentieprofiel. In totaal werden 3 referentieprofielen geplaatst, verspreid over het volledige terrein.

Bij de aanleg van de proefsleuven werd het vlak stelselmatig verdiept naar de C-horizont. Het archeologisch niveau bevond zich in de top van de C-horizont op ca. 50 tot 80cm onder het huidige maaiveldniveau. Het archeologisch vlak bevond zich op een hoogte van ca. +9,9m TAW in het noordwesten en ca. +10,1m TAW in het zuidoosten. Het archeologisch vlakniveau stijgt aldus licht van noordwest naar zuidoost, wat overeenkomt met het verloop van het huidige maaiveldniveau.

1.3.2. Organisatie van het vooronderzoek

In eerste instantie werden landschappelijke boringen uitgevoerd op het terrein. Dit onderzoek werd uitgevoerd op maandag 19 februari 2024 door erkend archeoloog Maarten Bracke. Het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd op dinsdag 20 februari 2024 door archeologen Gwendy Wyns en Paulien Fonteyn. Maarten Bracke trad op als erkend archeoloog. Het kraanwerk werd uitgevoerd door Maarten Bekaert Grondwerken. De sleuven werden opgemeten met een GPS-toestel door archeoloog Gwendy Wyns, waarna de meetgegevens werden verwerkt tot bruikbaar kaartmateriaal.

1.3.3. Advies specialisten

Niet van toepassing.

1.3.4. Wetenschappelijke advisering

Niet van toepassing.

1.3.5. Selectie bronnen

De bekrachtigde archeologienota³ van deze site werd als voornaamste bron aangewend.

³ Acek, Bracke, Fonteyn 2022a; 2022b.

2. Landschappelijke boringen

2.1. Beschrijvend gedeelte

In het programma van maatregelen bij de bureaustudie werd het volgende opgenomen met betrekking tot het landschappelijk booronderzoek: *‘Op het terrein worden minstens 6 boringen geplaatst. Het staat de uitvoerder vrij of deze boringen manueel of machinaal worden geplaatst; de manier van boren primeert niet, wel het adequaat kunnen beantwoorden van de onderzoeksvragen is van belang. Indien er bodems met potentieel voor steentijdsites gedetecteerd worden (bijvoorbeeld Bt-horizont en/of E-uitlogingshorizont aanwezig, of een paleobodem) of steentijd arte- of ecofacten worden aangetroffen in de boringen, moet overgegaan worden naar verkennend archeologisch booronderzoek. Indien dit potentieel er niet is (bijvoorbeeld geen Bt-horizont en/of E-uitlogingshorizont aanwezig, geen paleobodem), kan overgegaan worden naar het proefsleuvenonderzoek. Indien uit deze boringen echter blijkt dat delen van het plangebied zodanig verstoord zijn dat er geen archeologisch bodemarchief meer bewaard is, dan dienen alle verdere onderzoeksstappen inclusief het proefsleuvenonderzoek niet uitgevoerd te worden op deze delen.’⁴*

2.1.1. Vraagstelling

In het programma van maatregelen bij de archeologienota waren de volgende vraagstellingen opgenomen met betrekking tot de landschappelijke boringen⁵:

- Wat is de bodemkundige opbouw van het plangebied?
- Zijn één of meerdere begraven archeologische niveaus aanwezig?
- Zijn er aanwijzingen voor een mogelijke steentijdsite?
- Is een verder verkennend archeologisch booronderzoek nodig? Zo ja, over het volledige plangebied of delen ervan?
- Is een verder proefsleuvenonderzoek nodig? Zo ja, over het volledige plangebied of delen ervan? Moet het vooropgestelde sleuvenplan bijgesteld worden?
- Wat is de verstoringsgraad? Zijn er aanwijzingen dat (een gedeelte van) het terrein zodanig verstoord is, dat er geen archeologische sites meer bewaard kunnen zijn?
- Kan de optie *in situ* behoud gehanteerd worden? Of worden de niveaus bedreigd bij de geplande werkzaamheden?

⁴ Acke, Bracke, Fonteyn 2022b, 9.

⁵ Acke, Bracke 2023b, 5.

2.1.2. Randvoorwaarden

Het landschappelijke booronderzoek kon in goede omstandigheden uitgevoerd worden, conform het programma van maatregelen.

2.1.3. Werkwijze en strategie

Uit het bureauonderzoek kwam naar voor dat landschappelijke boringen uitgevoerd dienden te worden om de aardkundige opbouw van het plangebied te onderzoeken, om na te gaan of er een paleobodem aanwezig is op het terrein en om de verstoringsgraad binnen het plangebied te bepalen. Landschappelijk booronderzoek omvat immers de kartering van de aard, topografie, morfologie en conservering van de ondergrond in functie van de reconstructie van de aardkundige opbouw binnen het projectgebied. Bij het onderzoek werd het programma van maatregelen horende bij de bekrachtigde archeologienota gevolgd. De boringen werden uitgevoerd met een Edelmanboor met diameter van 7cm. De boorprofielen werden gefotografeerd en beschreven per aardkundige eenheid.

Tijdens het booronderzoek werden geen vondsten aangetroffen. Bijgevolg is er geen nood aan conservatie. Er werden geen stalen genomen. Het veldwerk vond plaats op maandag 19 februari 2024 en werd uitgevoerd door erkend archeoloog Maarten Bracke, in goede weersomstandigheden.

2.2. Assessment

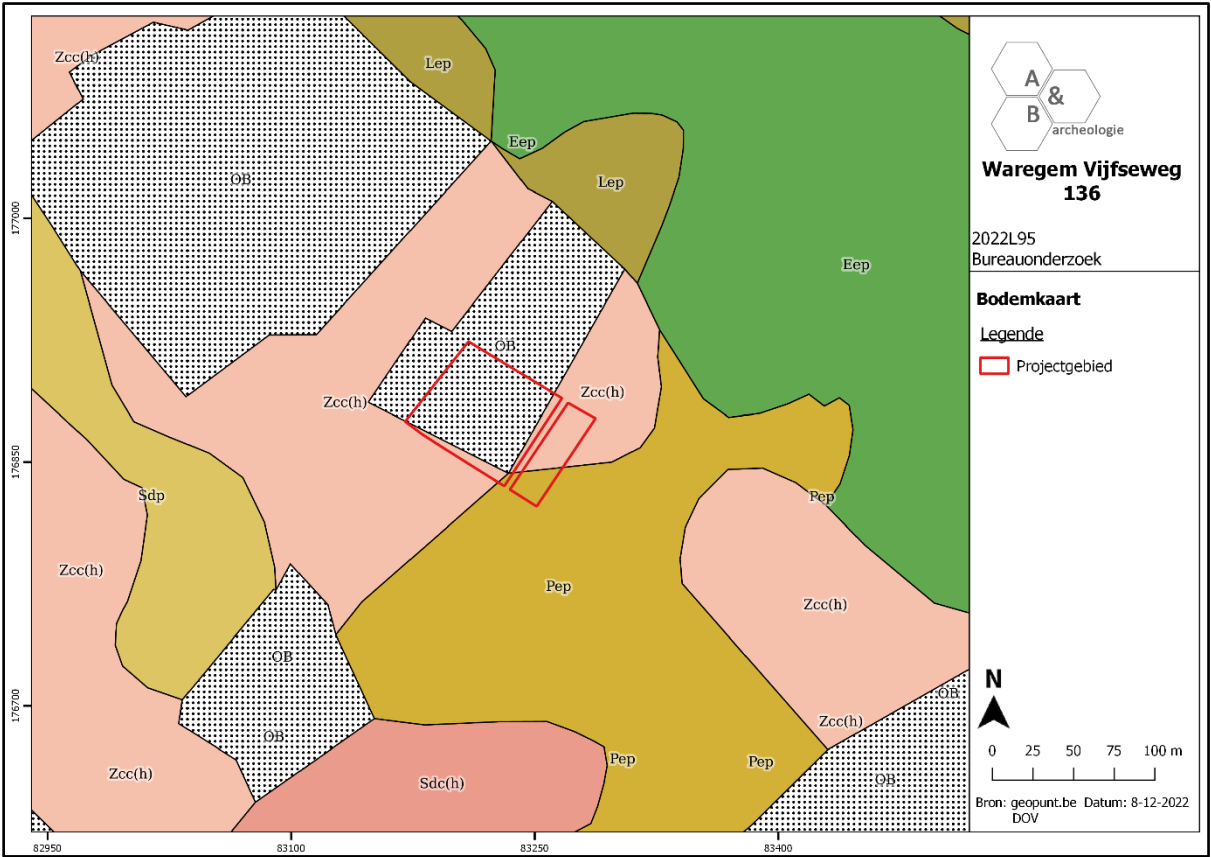
2.2.1. Landschappelijke resultaten

De bredere landschappelijke context van het projectgebied werd reeds uitvoerig geschetst in het bureauonderzoek⁶.

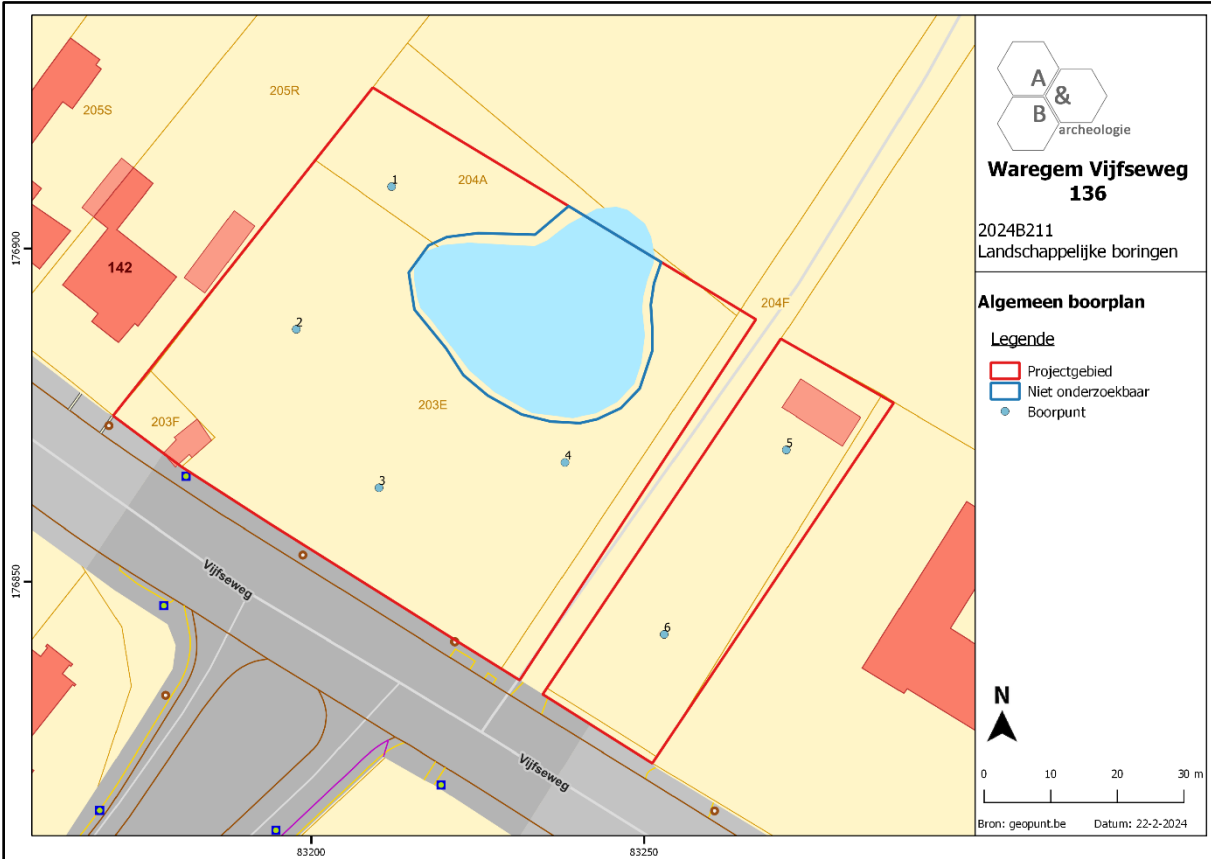
Hoewel het plangebied grotendeels gekarteerd wordt als bebouwde zone (OB), kan op het terrein een Zcc(h) bodem verwacht worden: matig droge zandbodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. Deze zandgronden vertonen roestverschijnselen tussen 60 en 90cm. Ze hebben een gunstige waterhuishouding in de winter maar zijn wel in enige mate droogtegevoelig in de zomer. Aanwezigheid van een substraat bevordert de waterhuishouding in de zomer. In het zuidoosten zijn mogelijk Pep bodems aanwezig: natte licht zandleembodem zonder profiel.

Tijdens het landschappelijk booronderzoek werd enkel ter hoogte van BP2 de originele bodemopbouw, een A-C bodemprofiel, geregistreerd. De Ap-horizont is daarbij ca. 30 cm dik, tussen de Ap-horizont en de geelbruine C-horizont is nog een ca. 20cm dik laagje aanwezig waarin de Ap-horizont en de C-horizont vermengd zijn. De C-horizont bestaat uit matig nat zand. Ter hoogte van BP3, BP5 en BP6 werden verstoorde zones aangeboord onder de Ap-horizont. Algemeen bevond de C-horizont zich hier op ca. 110 tot 120cm diepte. De verstoringen reikten minstens tot een diepte van 100 à 120cm, waardoor verondersteld kan worden dat in deze zone geen archeologische sporen meer zullen voorkomen. De verstoringzone kon op basis van het booronderzoek alleen echter niet afdoende afgebakend worden. Het proefsleuvenonderzoek kan hierin wellicht meer inzicht verschaffen. Boringen 1 en 4 werden gestaakt omwille van ondoordringbaar steenpuin, ook op deze plaatsen kan in zekere mate een verstoring van de bodemopbouw verondersteld worden.

⁶ Acke, Bracke, Fonteyn 2023a, 12-19.

Figuur 3 Uitsnede uit de bodemkaart ter hoogte van het plangebied (bron: DOV).

Figuur 4 Aanduiding van de uitgevoerde landschappelijke boringen op het GRB (bron: geopunt).

Figuur 5 Zicht op BP2, met een A-C bodemopbouw.

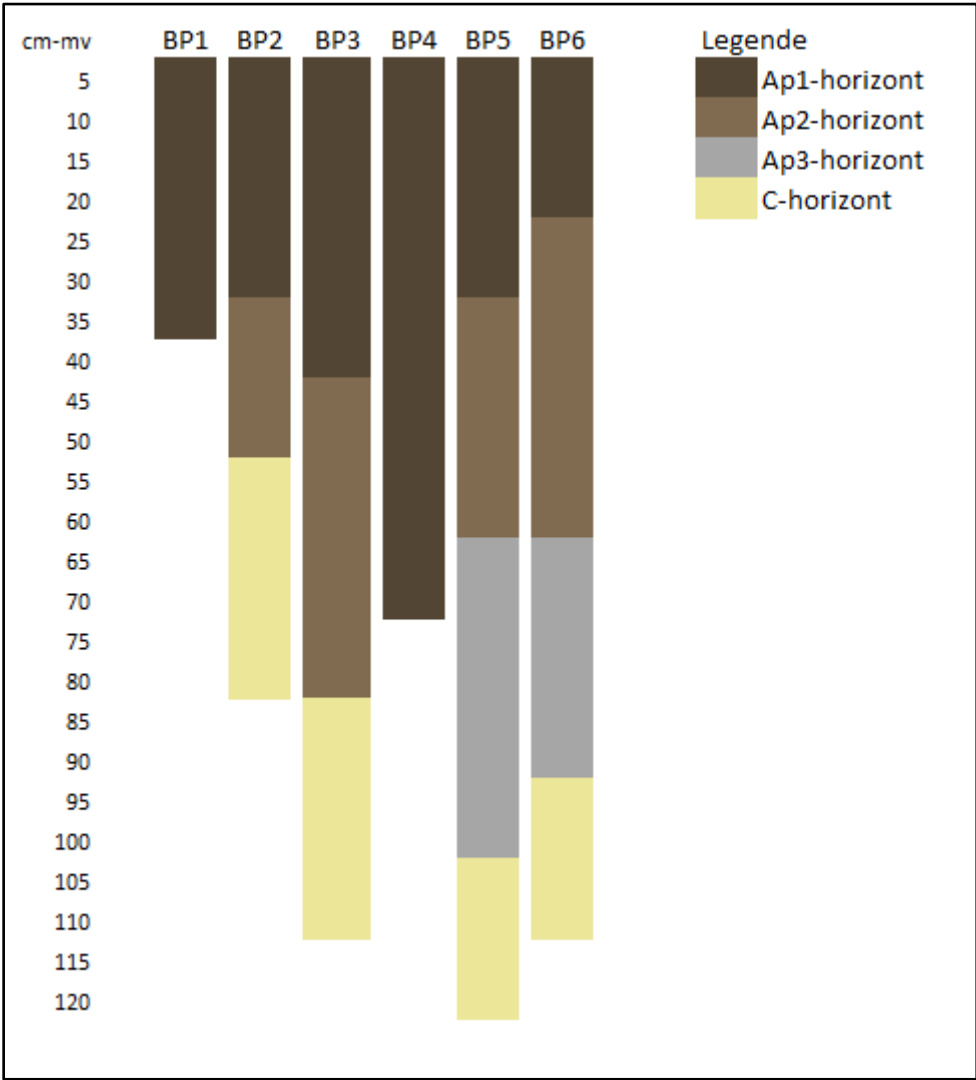
Figuur 6 Zicht op BP3 met vergraven bodemprofiel.

Figuur 7 Zicht op BP5 met vergraven bodemprofiel.

Figuur 8 Zicht op BP6 met vergraven bodemprofiel.

Figuur 9 Grafische weergave van de boorprofielen.

2.2.2. Assessment vondsten

Niet van toepassing. Er werden geen vondsten aangetroffen tijdens het landschappelijk booronderzoek.

2.2.3. Assessment stalen

Niet van toepassing. Er werden geen stalen genomen tijdens het landschappelijk booronderzoek.

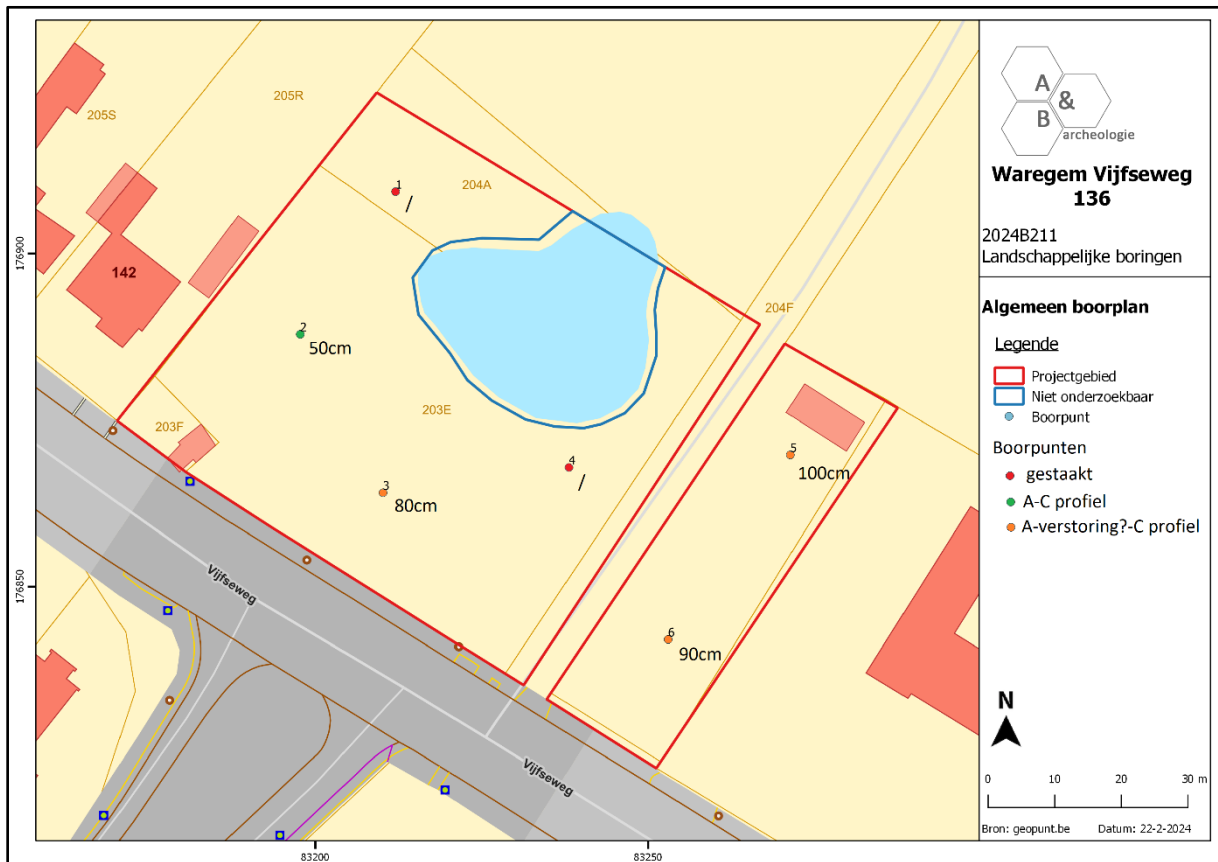
2.2.4. Assessment conservatie

Niet van toepassing.

2.3. Synthese

2.3.1. Archeologisch verwachtingspatroon

De landschappelijke boringen tonen aan dat er binnen het plangebied geen bodemhorizonten aanwezig zijn die indicatief zijn voor de mogelijke in situ bewaring van steentijd artefactensites. De originele bodemopbouw bestaat uit een Ap-C bodemopbouw, waarbij de C-horizont voorkwam op een diepte vanaf ca. 50cm onder het huidige maaiveldniveau. In dit niveau kunnen eventueel archeologische sporen voorkomen. Verder werden verspreid enkele verstoorde zones aangeboord. Het proefsleuvenonderzoek dient meer inzicht te verschaffen in de omvang en afbakening van deze versterking.

Figuur 10 Synthesekaart met bodemopbouw en diepte van het archeologisch vlak (bron: geopunt).

2.3.2. Beantwoording onderzoeksvragen

In het programma van maatregelen bij de archeologienota waren de volgende vraagstellingen opgenomen met betrekking tot de landschappelijke boringen⁷:

- Wat is de bodemkundige opbouw van het plangebied?

Binnen het plangebied werd algemeen een Ap-C bodemopbouw vastgesteld of werden verstoringen waargenomen. In het geval de bodem nog bewaard was bestaat de Ap-horizont uit een matig droog donkerbruin zand met een dikte van ca. 50cm (BP2). De onderliggende C-horizont bestaat uit een matig nat beige tot geelbruin zand. BP3, BP5 en BP6 vertonen een verstoord bodemprofiel in de teelaardeniveaus. En bij de boringen 1 en 4 werd een ondoordringbare puinlaag aangeboord.

- Zijn één of meerdere begraven archeologische niveaus aanwezig?

Er werd slechts één relevant archeologisch niveau aangeboord, namelijk de top van de C-horizont. Deze bevond zich op ca. 50cm onder het huidige maaiveldniveau.

- Zijn er aanwijzingen voor een mogelijke steentijdsite?

Neen. Er zijn geen indicaties dat steentijdsites in situ bewaard zullen zijn binnen het plangebied.

- Is een verder verkennend archeologisch booronderzoek nodig? Zo ja, over het volledige plangebied of delen ervan?

Neen.

- Is een verder proefsleuvenonderzoek nodig? Zo ja, over het volledige plangebied of delen ervan? Moet het vooropgestelde sleuvenplan bijgesteld worden?

Ja. Hoewel in de boringen verstoorde delen werden waargenomen, kunnen archeologische sites met grondsporen voorkomen op het terrein. Deze kunnen het beste worden opgespoord via het verdere proefsleuvenonderzoek. Bovendien kan hierbij de bewaringstoestand van de bodem beter bekeken worden.

- Wat is de verstoringsgraad? Zijn er aanwijzingen dat (een gedeelte van) het terrein zodanig verstoord is, dat er geen archeologische sites meer bewaard kunnen zijn?

BP3, BP5 en BP6 vertonen een verstoorde bodemopbouw. De zone kon echter niet eenduidig worden afgebakend. Het proefsleuvenonderzoek dient meer inzicht te verschaffen in de omvang en afbakening van de verstoring.

- Kan de optie *in situ* behoud gehanteerd worden? Of worden de niveaus bedreigd bij de geplande werkzaamheden?

De geplande werken zullen het archeologisch niveau integraal verstoren. In situ behoud is niet mogelijk. Een verder vooronderzoek is nodig om het archeologisch potentieel in kaart te brengen.

⁷ Acek, Bracke 2022b, 6.

3. Proefsleuvenonderzoek

3.1. Beschrijvend gedeelte

Om na te gaan of sites met grondsporen aanwezig zijn binnen de grenzen van het onderzoeksgebied werd in het programma van maatregelen bij de bureaustudie een vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven opgelegd.

3.1.1. Vraagstelling

In het programma van maatregelen bij de archeologienota waren de volgende vraagstellingen opgenomen met betrekking tot het proefsleuvenonderzoek⁸:

- Wat is de bodemkundige opbouw van het plangebied? Wijkt deze af van de bodemopbouw zoals gekarteerd bij het landschappelijk booronderzoek?
- Zijn er archeologische sporen aanwezig? Welke spoorcategorieën komen voor?
- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?
- Zijn er nog sporen te vinden van de 18de-eeuwse hoeve?
- Gaat de site terug op bvb. een middeleeuwse site met walgracht?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?
- Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Kan een archeologische site uitgesloten worden?
- Wat is de graad van verstoring binnen het plangebied?
- Is een vervolgonderzoek noodzakelijk, en zo ja, wat is de afbakening en aan welke modaliteiten (strategie, onderzoeksvragen) moet dit voldoen?

3.1.2. Randvoorwaarden

Centraal in het onderzoeksgebied bevond zich een vijver die voor het proefsleuvenonderzoek gedempt werd. Deze zone werd aangeduid als niet onderzoekbaar en bedraagt ca. 864m². De onderzoekbare zone had een oppervlakte van ca. 4886m². Tegen de straatkant waren nog nutsleidingen en een bomerij aanwezig, waarvoor een buffer diende aangehouden te worden.

⁸ Acek, Bracke 2022b, 7-8.

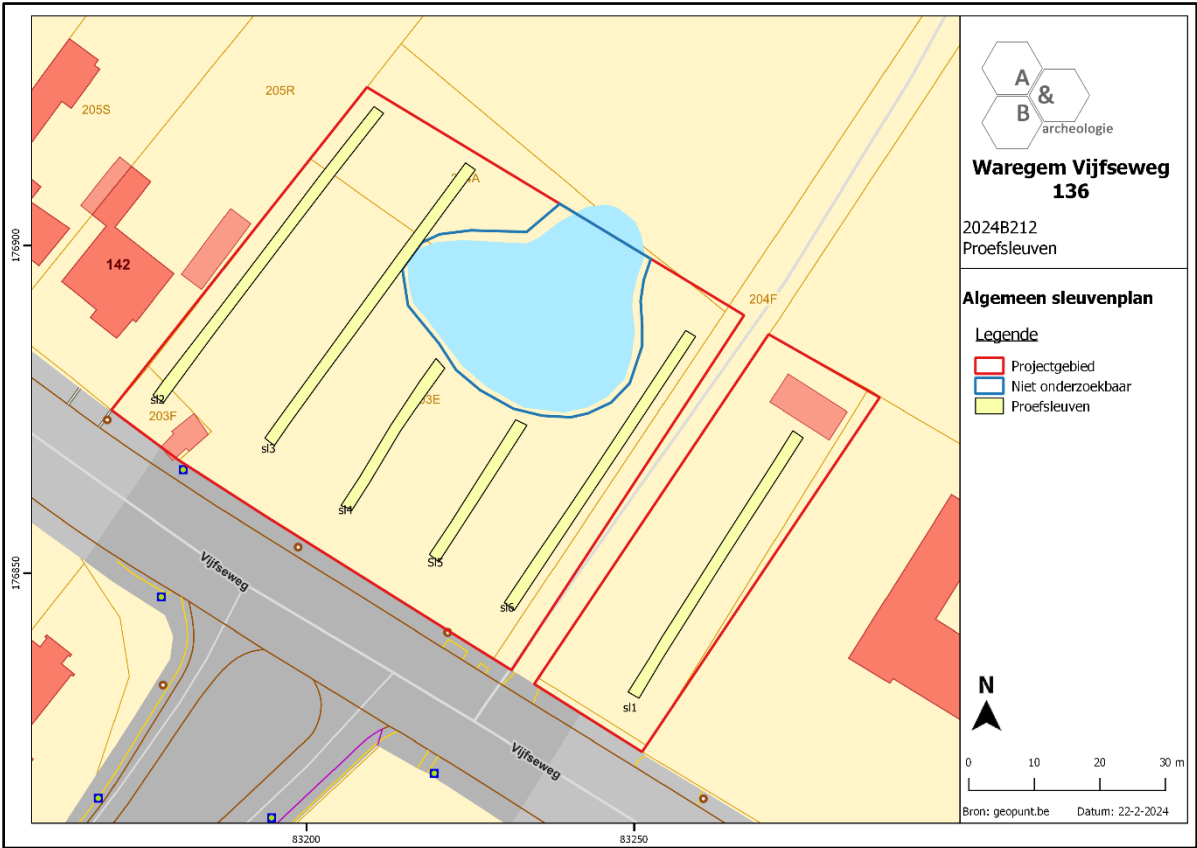
3.1.3. Werkwijze en strategie

Het proefsleuvenonderzoek vond plaats op dinsdag 20 februari 2024. Het sleuvenplan zoals opgenomen in het programma van maatregelen kon tijdens het onderzoek grotendeels gevolgd worden. Sleuf 6 kon verlengd worden ten opzichte van het vooropgestelde sleuvenplan. Voor de uitgraving werd gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak van 1,80m breed. De grond werd gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Na de voltooiing van de registratie van de sleuven werden deze gedicht.

De onderzoekbare zone had een oppervlakte van ca. 4886m². Hiervan werd ca. 512m² (10,5%) onderzocht door middel van proefsleuven en kijkvensters. De vooropgestelde dekingsgraad van 12,5% zoals opgenomen in de Code van Goede Praktijk (te verdelen over 10% sleuven en 2,5% dwarsleuven/volgsleuven/kijkvensters) werd hiermee net niet behaald. Desalniettemin kon een goede inschatting gemaakt worden van het archeologisch potentieel van het plangebied.

Het archeologisch vooronderzoek werd uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk. Aangezien alle metingen gebeurden met een GPS-aangestuurd systeem met precisie van 1cm werd voorafgaand het veldwerk geen hoofdmeetsysteem aangelegd. Elke proefsleuf werd beschouwd als een individuele werkput. De aangelegde vlakken en de storten van de sleuven en sporen werden onderzocht met een metaaldetector van het type XP Deus, dit leverde geen relevante vondsten op. Het archeologisch vlak werd opgeschoond. Hierbij werden 4 archeologische sporen aangetroffen. Alle sleuven en profielen kregen een uniek nummer, werden beschreven en geregistreerd via foto's en opmetingen. De foto's werden genomen met een camera van het merk Nikon Coolpix W300. Er werd 1 inventarisnummer uitgedeeld aan vondstmateriaal. Er werden geen stalen genomen gezien relevante contexten hiertoe ontbraken. Relevante delen van de putwandprofielen werden opgeschoond en geregistreerd als referentieprofiel. In totaal werden 3 referentieprofielen geplaatst, verspreid over het volledige terrein.

Bij de aanleg van de proefsleuven werd het vlak stelselmatig verdiept naar de C-horizont. Het archeologisch niveau bevond zich in de top van de C-horizont op ca. 50 tot 80cm onder het huidige maaiveldniveau. Het archeologisch vlak bevond zich op een hoogte van ca. +9,9m TAW in het noordwesten en ca. +10,1m TAW in het zuidoosten. Het archeologisch vlakniveau stijgt aldus licht van noordwest naar zuidoost, wat overeenkomt met het verloop van het huidige maaiveldniveau.

Figuur 11 Algemeen sleuvenplan, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).

Figuur 12 Algemeen sleuvenplan, geprojecteerd op een recente luchtfoto (bron: geopunt.be).

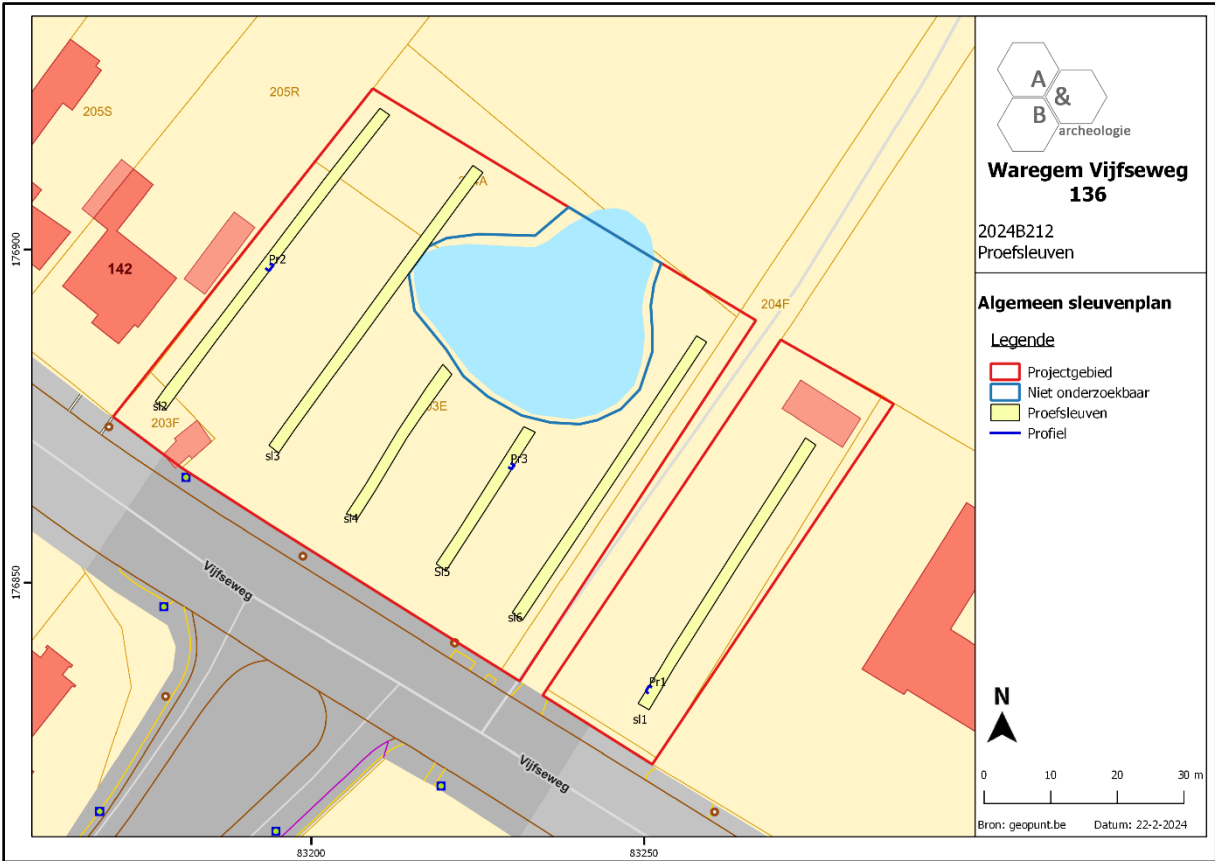
3.2. Assessment

3.2.1. Aardkundige opbouw

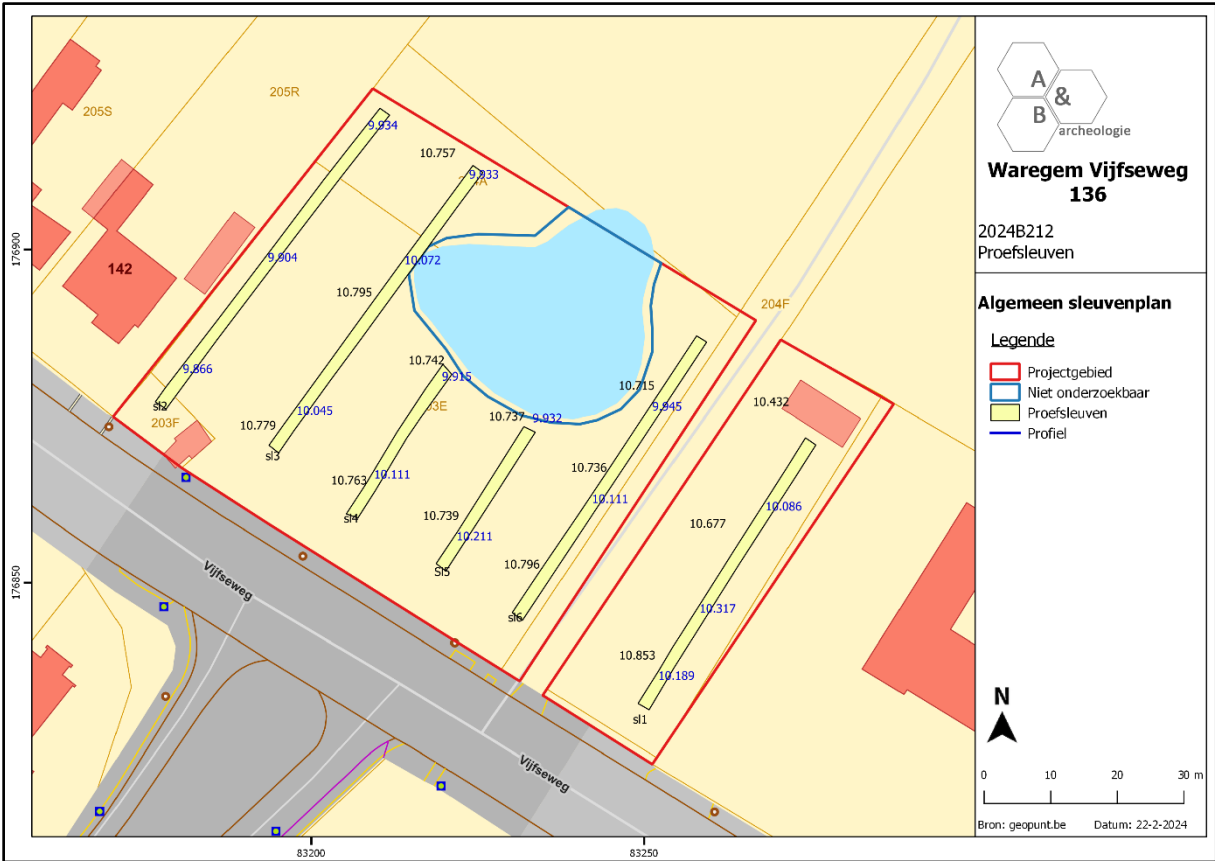
Hoewel het plangebied grotendeels gekarteerd wordt als bebouwde zone (OB), kan op het terrein een Zcc(h) bodem verwacht worden: matig droge zandbodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. Deze zandgronden vertonen roestverschijnselen tussen 60 en 90cm. Ze hebben een gunstige waterhuishouding in de winter maar zijn wel in enige mate droogtegevoelig in de zomer. Aanwezigheid van een substraat bevordert de waterhuishouding in de zomer. In het zuidoosten zijn mogelijk Pep bodems aanwezig: natte licht zandleembodem zonder profiel.

De aardkundige opbouw van het projectgebied werd tijdens het proefsleuvenonderzoek vastgesteld via 3 bodemprofielen, verspreid over het volledige terrein. De aardkundige bevindingen komen overeen met de gegevens uit het landschappelijk booronderzoek. Alle profielen vertonen een Ap-C bodemopbouw waarbij de Ap-horizont doorgaans ca. 50 tot 70cm dik is en bestaat uit donkerbruin zand. De scherpe grens tussen de Ap-horizont en de C-horizont in profiel 3 toont dat op deze plaats het oorspronkelijk bodemprofiel niet meer bewaard is en afgegraven en opgehoogd werd. De onderliggende C-horizont bestond in alle profielen uit een geel zand.

Het archeologisch niveau bevond zich in de top van de C-horizont op ca. 50 tot 80cm onder het huidige maaiveldniveau. Het archeologisch vlak bevond zich op een hoogte van ca. +9,9m TAW in het noordwesten en ca. +10,1m TAW in het zuidoosten. Het archeologisch vlakniveau stijgt aldus licht van noordwest naar zuidoost, wat overeenkomt met het verloop van het huidige maaiveldniveau.

Figuur 13 Algemeen sleuvenplan met aanduiding van de profielen, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).

Figuur 14 Algemeen sleuvenplan met aanduiding van de hoogtemetingen, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).

Figuur 15 Zicht op profiel 1 in sleuf 1.

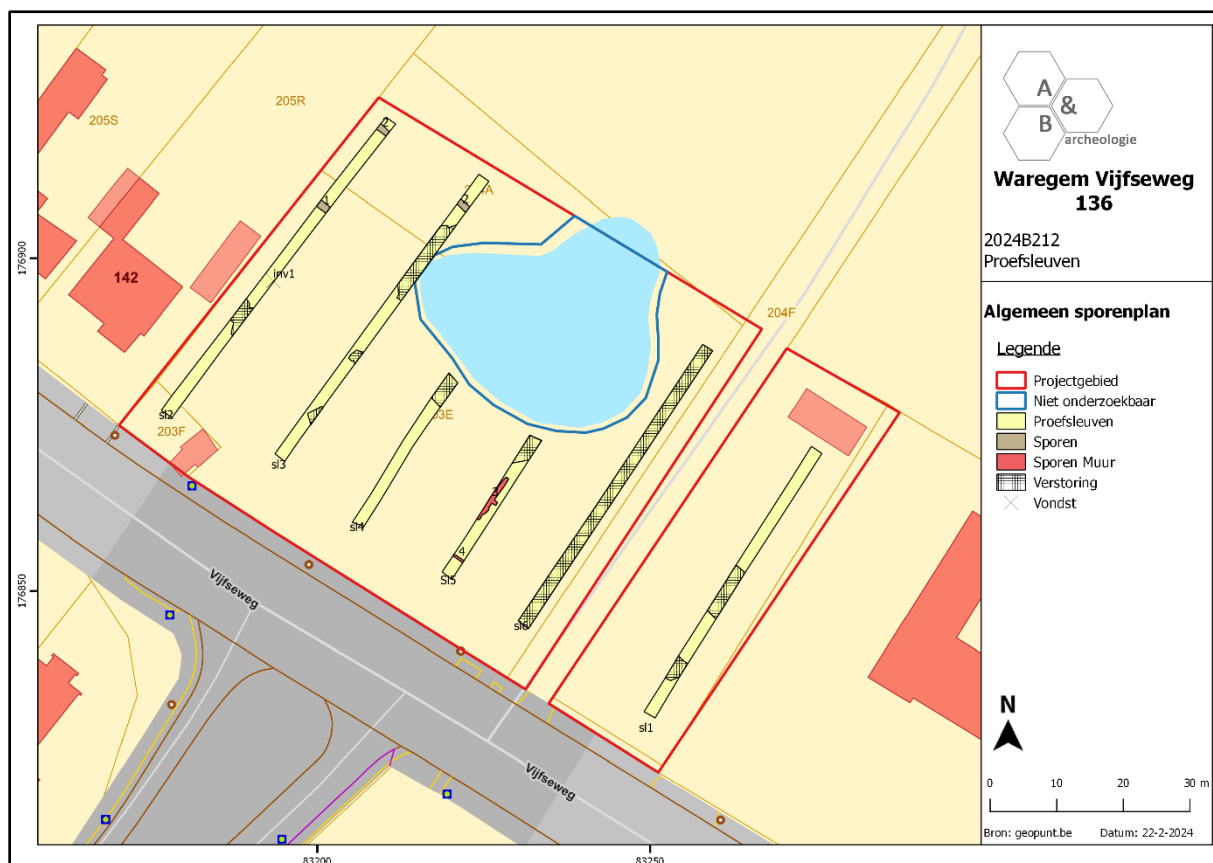
Figuur 16 Zicht op profiel 2 in sleuf 2.

Figuur 17 Zicht op profiel 3 in sleuf 5, met een scherpe ondergrens naar de C-horizont.

3.2.2. Assessment sporen

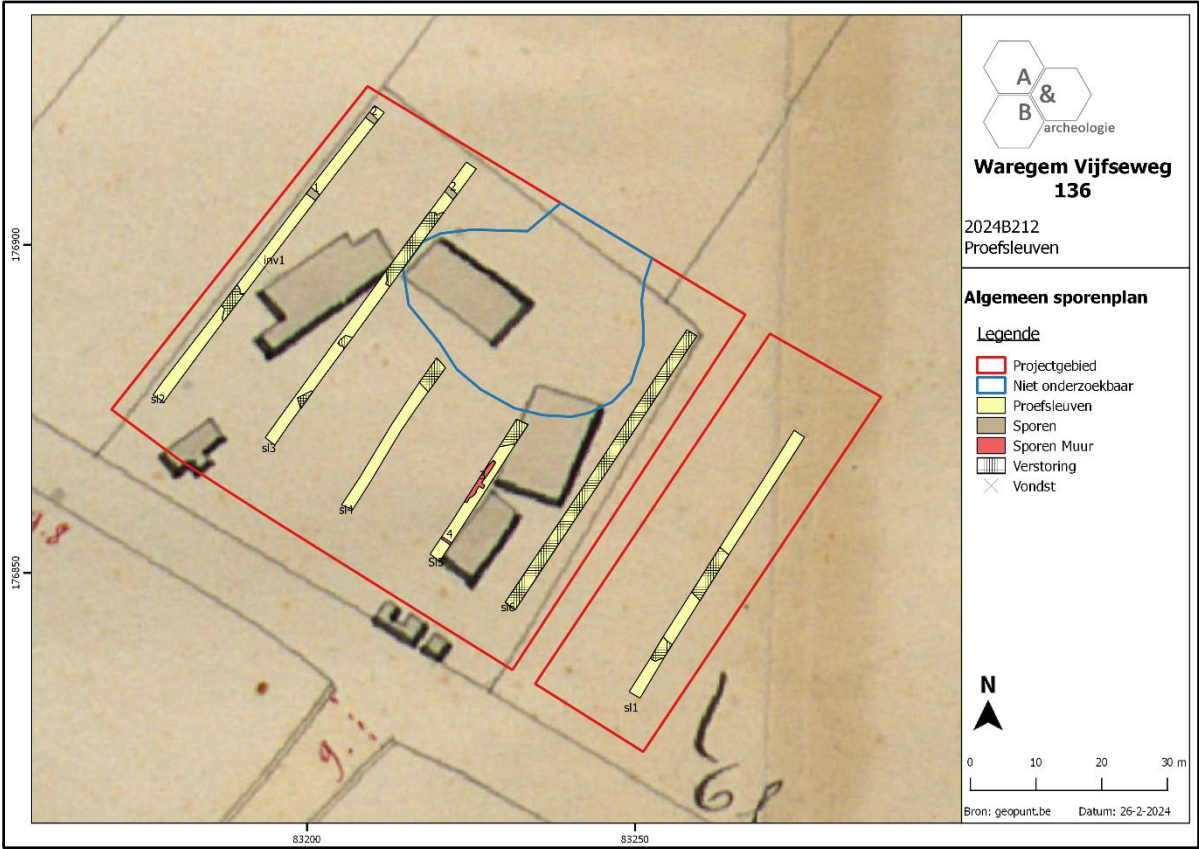
Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden 4 spoornummers uitgedeeld aan archeologische sporen. Het gaat om 3 segmenten van 2 evenwijdige greppels en 2 muurresten. Daarnaast werden verspreid over het terrein zowel grotere als kleinere verstoringen aangetroffen die vermoedelijk afkomstig zijn van de voormalige bebouwing en de voormalige vijver.

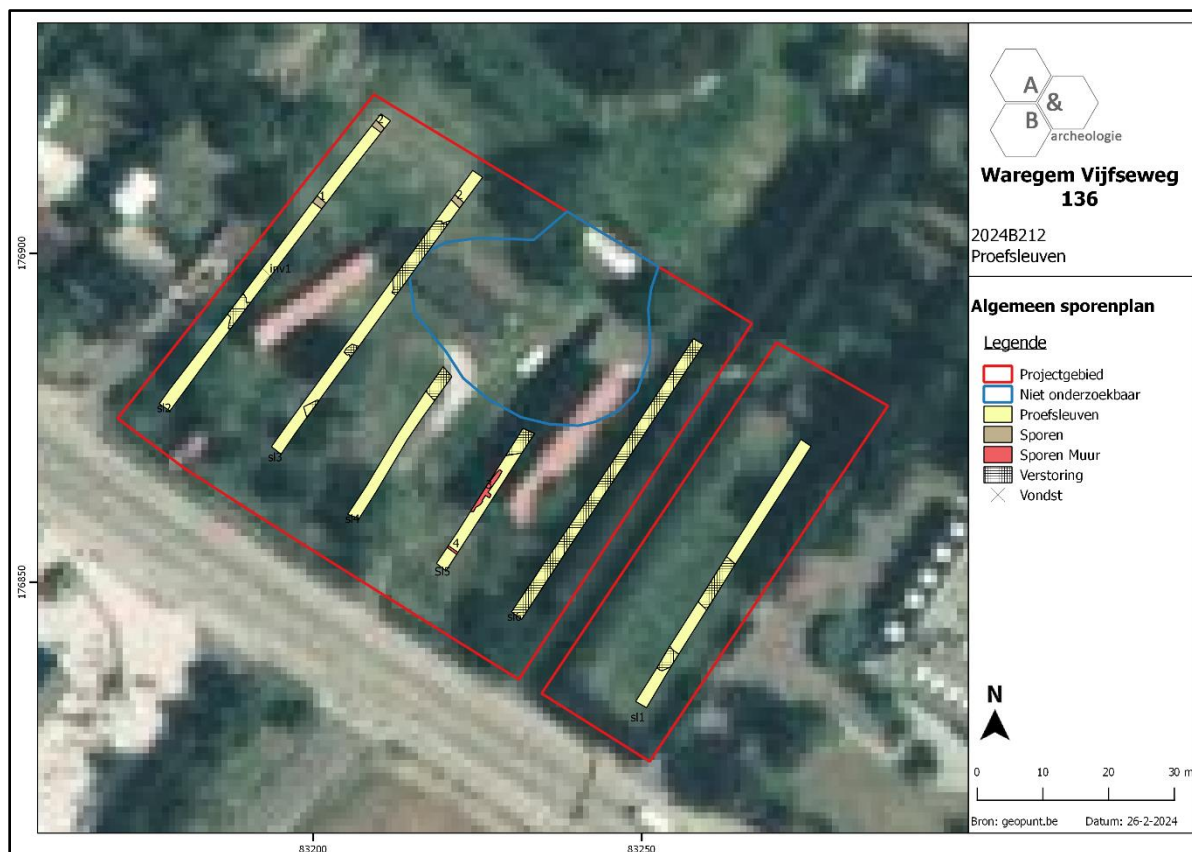
Figuur 18 Allesporenkaart, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).

Figuur 19 Allesporenkaart, geprojecteerd op een recente luchtfoto (bron: geopunt.be).

Figuur 20 Allesporenkaart, geprojecteerd op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) (bron: geopunt.be).

Figuur 21 Allesporenkaart, geprojecteerd op de luchtfoto van 1979-1990 (bron: geopunt.be).

Figuur 22 Zicht op de verstoringen in sleuf 1.

Figuur 23 Zicht op de verstoring in sleuf 3.

Figuur 24 Zicht op de puinrijke verstoring in sleuf 6.

De 3 greppelsegmenten zijn afkomstig van 2 evenwijdige noordwest-zuidoost georiënteerde greppels, S1 en S2. Ze bevinden zich in de uiterst noordwestelijke hoek van het terrein. Beide greppels zijn ca. 1m breed, hebben een donkerbruine vulling en een vrij scherpe aflijning. In de greppels werd geen vondstmateriaal aangetroffen waardoor een datering uitblijft. Ze kunnen echter op basis van hun aflijning en vulling vermoedelijk in de nieuwe tot nieuwste tijd gedateerd worden.

De muurresten bevinden zich centraal oostelijk in het terrein. S3 is een noordwest-zuidoost gericht uitbraakspoor van een muur opgevuld met baksteenbrokken en mortel. Het is te linken aan de voormalige bebouwing zoals te zien op een luchtfoto uit 1979-1990. S4 is een noordwest-zuidoost gerichte muur waarbij de bakstenen zijn opgebouwd met cementmortel. Dit wijst op een datering in de nieuwe tot nieuwste tijd. Het muurfragment is mogelijk te linken aan de bebouwing te zien op enkele historische kaarten uit de 19de eeuw. Ook dit muurfragment is hierdoor vermoedelijk te linken aan de 19de - 20ste-eeuwse bebouwing die voormalig op het terrein aanwezig was.

Figuur 25 Zicht op gracht S1 in sleuf 2.

Figuur 26 Zicht op gracht S2 in sleuf 2.

Figuur 27 Zicht op uitbraakspoor S3 in sleuf 5.

Figuur 28 Zicht op muurrest S4 in sleuf 5.

3.2.3. Assessment vondsten

Tijdens het onderzoek werd één inventarisnummer uitgedeeld aan vondstmateriaal. Het vondstmateriaal bestaat uitsluitend uit aardewerk en kan beschouwd worden als losse vondst uit de onderste 10cm van de teelaarde. Het betreft een aardewerkdump van grijs aardewerk, rood geglazuurd aardewerk en industrieel wit aardewerk. De dump bevond zich vrij centraal in sleuf 1, rondom de dump werden geen sporen aangetroffen.

Aardewerk

In totaal werden tijdens het proefsleuvenonderzoek 90 aardewerkfragmenten ingezameld. Het ensemble ingedeeld worden in grijs gedraaid aardewerk (n=82, 4618g), rood geglazuurd aardewerk (n=7, 236g) en industrieel wit aardewerk (n=1, 3g).

Het merendeel van het aangetroffen aardewerk is grijs gedraaid aardewerk. Het is afkomstig van minstens 3 individuen die gedeeltelijk gereconstrueerd konden worden. Van individu 1 kon de bovenzijde en bodem gereconstrueerd worden. Het betreft een kan met een vrij brede en hoge schouder, een bandvormige rand met doorn (type De Groote L131) en een bodem op standvinnen. Typologisch kan ze in de 14de eeuw geplaatst worden. Individu 2 was archeologisch volledig en kent eenzelfde typologie en datering. Van individu 3 was enkel de bodem aanwezig, vermoedelijk gaat het ook om een kan met standvinnen.

In eenzelfde context werden nog 7 fragmenten rood geglazuurd aardewerk aangetroffen, waaronder 4 randfragmenten en 3 wandfragmenten. De randfragmenten zijn afkomstig van verschillende kommen en kennen een iets jongere datering, ze kunnen algemeen in de 15de tot 18de eeuw gedateerd

worden. Daarnaast werd nog een randfragment industrieel wit aardewerk aangetroffen, afkomstig van een bordje. Dit scherfje kan in de 19de eeuw gedateerd worden.

Op basis van de verscheidenheid van het aardewerk en voornamelijk de verschillende dateringen die in de aardewerkdump voorkomen kan gesteld worden dat het gaat om een dump die in de 16de/18de eeuw⁹ of zelfs in de 19de eeuw weggegooid is. Mogelijk werden de oudste drie kannen gedurende een aantal eeuwen bijgehouden als erf- of verzamelstuk en samen gedumpt met het recenter materiaal, waarvan het randscherfje van een industrieel wit bordje het jongste is.

Figuur 29 Bodem en bovenzijde van een kan in grijs aardewerk, beiden behoren tot eenzelfde individu. (inv. 1)

⁹ Als verondersteld wordt dat het fragment industrieel wit intrusief is.

Figuur 30 Kan in grijs aardewerk. (inv. 1)

Figuur 31 Fragmenten rood geglazuurd aardewerk en industrieel wit aardewerk uit de aangetroffen aardewerkdump. (inv. 1)

3.2.4. Assessment stalen

Niet van toepassing. Er werden geen stalen genomen tijdens het vooronderzoek.

3.2.5. Assessment conservatie

Niet van toepassing. Het aangetroffen vondstmateriaal is stabiel genoeg en vereist geen specifieke conservatiemaatregelen.

3.2.6. Datering, interpretatie en confrontatie met voorgaande onderzoeksfases

In de archeologienota werd op basis van de landschappelijke ligging en het archeologisch kader van het plangebied een verhoogde archeologische verwachting vooropgesteld voor zowel steentijd artefactensites als voor sites met grondsporen. De voormalige bebouwing zou echter reeds een impact kunnen hebben gehad op het eventuele bodemarchief.

Het landschappelijk bodemonderzoek wees echter uit dat de kans op het aantreffen van een in situ bewaarde steentijd artefactensite zeer laag was. Bovendien waren ook verstoringen te verwachten, waarvan de dimensies op het eerste zicht niet goed gekend zijn.

Het proefsleuvenonderzoek toonde aan dat er binnen het plangebied enkele archeologische sporen aanwezig zijn. Het gaat hierbij om 2 greppels die op basis van hun vulling en aflijning in de nieuwe tot nieuwste tijd gedateerd kunnen worden. De 2 aangetroffen muurresten, een uitbraakspoor en de fundering van een opgaande muur, kunnen op basis van historische kaarten en luchtfoto's en het gebruik van cementmortel gelinkt worden aan bebouwing uit de 19de en 20ste eeuw. Sporen van een oudere fase van de hoeve werden niet aangetroffen. Verspreid over het terrein werden zowel kleinere als grotere verstoringen aangetroffen die te linken zijn aan de voormalige bebouwing en vijver. Daarnaast werd in sleuf 2 een aardewerkdump (inv. 1) aangetroffen in de teelaarde. Hierin werden de fragmenten van 3 kannen in grijs aardewerk, 7 fragmenten rood geglazuurd aardewerk en 1 fragment industrieel wit aardewerk aangetroffen. Op basis van de verscheidenheid van het aardewerk en voornamelijk de verschillende datering die in de aardewerkdump voorkomen kan gesteld worden dat het gaat om een dump die in de 16de/18de eeuw¹⁰ of zelfs in de 19de eeuw weggegooid is. Mogelijk werden de oudste drie kannen gedurende een aantal eeuwen bijgehouden als erf- of verzamelstuk en samen gedumpt met het recenter materiaal, waarvan het randscherfje van een industrieel wit bordje het jongste is.

¹⁰ Als verondersteld wordt dat het fragment industrieel wit intrusief is.

3.3. Synthese

3.3.1. Archeologisch verwachtingspatroon

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden 4 archeologische sporen aangetroffen. Ze zijn echter allen te dateren in de nieuwe tot nieuwste tijd en kennen een beperkt archeologisch belang. Sporen van een oudere fase van de hoeve werden niet aangetroffen. Verspreid over het terrein werden zowel kleinere als grotere verstoringen aangetroffen die te linken zijn aan de voormalige bebouwing en vijver. De aangetroffen aardewerkdump kan op basis van de verscheidenheid van het aardewerk en voornamelijk de verschillende dateringen die voorkomen gedateerd worden in de 16de/18de eeuw¹¹ of zelfs de 19de eeuw. De kannen in grijs aardewerk zijn vermoedelijk in een latere periode in hun geheel weggegooid, mogelijk werden ze gedurende een aantal eeuwen bijgehouden als erf- of verzamelstuk. Het vooronderzoek kon een goed beeld werpen op het archeologisch verleden van het terrein. De kenniswinst is dan ook bereikt. Er dient geen verder archeologisch onderzoek uitgevoerd te worden.

3.3.2. Beantwoording onderzoeksvragen

In het programma van maatregelen bij de archeologienota waren de volgende vraagstellingen opgenomen met betrekking tot het proefsleuvenonderzoek¹²:

- Wat is de bodemopbouw van het plangebied? Wijkt deze af van de bodemopbouw zoals gekarteerd bij het landschappelijk booronderzoek?

De aardkundige opbouw van het projectgebied werd tijdens het proefsleuvenonderzoek vastgesteld via 3 bodemprofielen, verspreid over het volledige terrein. De aardkundige bevindingen komen overeen met de gegevens uit het landschappelijk booronderzoek. Alle profielen vertonen een Ap-C bodemopbouw waarbij de Ap-horizont doorgaans ca. 50 tot 70cm dik is en bestaat uit donkerbruin zand. De scherpe grens tussen de Ap-horizont en de C-horizont in profiel 3 toont dat op de plaats het oorspronkelijk bodemprofiel niet meer bewaard is en afgegraven en opgehoogd werd. De onderliggende C-horizont bestond in alle profielen uit een geel zand.

- Zijn er archeologische sporen aanwezig? Welke spoorcategorieën komen voor?

In totaal werden 4 archeologische sporen geregistreerd. Het gaat om 3 segmenten van 2 greppels, een uitbraakspoor van een muur en de fundering van een opgaande muur.

- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?

De sporen kennen algemeen een vrij gunstige bewaring, hoewel er sprake is van een hogere verstoringsgraad binnen het plangebied.

¹¹ Als verondersteld wordt dat het fragment industrieel wit intrusief is.

¹² Acke, Bracke 2022b, 7-8.

- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?

De sporen maken geen deel uit van oudere bewoningsstructuren (voor de 18de eeuw). De aanwezige sporen kunnen allen gedateerd worden in de nieuwe tot nieuwste tijd en behoren tot de voormalige 19de/20ste-eeuwse bewoning.

- Zijn er nog sporen te vinden van de 18de-eeuwse hoeve?

Er werden geen sporen aangetroffen van de 18de eeuwse hoeve. Twee muurresten kunnen gerelateerd worden aan de 19de en 20ste-eeuwse bebouwing. Er werden echter geen indicaties voor oudere voorlopers van de bebouwing geattesteerd.

- Gaat de site terug op bvb. een middeleeuwse site met walgracht?

De site gaat wellicht niet terug op een middeleeuwse site met walgracht, er werden immers geen oudere sporen aangetroffen die hieraan gelinkt kunnen worden. Het is echter niet uitgesloten dat de recentere bewoningsfases de oudere sporen hebben weggevaagd waardoor deze niet langer archeologisch waarneembaar zijn.

- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?

Neen. Er werden geen aanwijzingen voor artisanale activiteiten of andere functionele eigenschappen aangetroffen.

- Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?

Er werd geen relatie vastgesteld tussen de archeologische sporen en het landschap.

- Kan een archeologische site uitgesloten worden?

Ja. De aangetroffen sporen kunnen geïnterpreteerd worden als (sub)recente off-site fenomenen of behoorden tot de 19de en 20ste-eeuwse bebouwing van het terrein.

- Wat is de graad van verstoring binnen het plangebied?

Verspreid over het terrein werden zowel kleinere als grotere verstoringen aangetroffen die te linken zijn aan de voormalige bebouwing en vijver.

- Is een vervolgonderzoek noodzakelijk, en zo ja, wat is de afbakening en aan welke modaliteiten (strategie, onderzoeksvragen) moet dit voldoen?

Neen. De kenniswinst werd bereikt bij het proefsleuvenonderzoek. Er dient geen verder archeologisch onderzoek plaats te vinden op het terrein.

4. Samenvatting

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden aan de Vijfseweg 136 te Waregem (provincie West-Vlaanderen), waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen meer dan 3000m² bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog. De archeologienota¹³ bestond enkel uit een bureauonderzoek. In het programma van maatregelen was opgenomen dat een landschappelijk booronderzoek, en indien nodig een verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek, en een proefsleuvenonderzoek dienden uitgevoerd te worden in een uitgesteld traject. In deze nota, opgemaakt onder supervisie van een erkend archeoloog, worden de resultaten van dit verder vooronderzoek beschreven.

In eerste instantie werden landschappelijke boringen uitgevoerd op het terrein. Dit onderzoek werd uitgevoerd op maandag 19 februari 2024. In totaal werden 6 boringen uitgevoerd, verspreid over het volledige terrein. Hierbij werd een A-C profiel geregistreerd. Plaatselijk werden daarnaast verstoorde zones aangeboord. Er werden echter geen indicaties aangetroffen voor een mogelijke *in situ* bewaring van steentijd artefactensites waardoor een verder archeologisch booronderzoek niet zinvol werd geacht. Gezien over het grootste deel van het plangebied wel een gunstig bewaarde C-horizont werd vastgesteld, diende het proefsleuvenonderzoek zoals voorzien uitgevoerd te worden over het volledige plangebied. Sites met grondsporen kunnen immers bewaard zijn op dit niveau, waarvan de top zich situeert op een diepte van ca. 40 à 50cm onder het huidige maaiveldniveau. Het proefsleuvenonderzoek vond plaats op dinsdag 20 februari 2024. Het sleuvenplan zoals opgenomen in het programma van maatregelen kon tijdens het onderzoek grotendeels gevolgd worden. Sleuf 6 kon verlengd worden ten opzichte van het vooropgestelde sleuvenplan. Voor de uitgraving werd gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak van 1,80m breed. De grond werd gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Na de voltooiing van de registratie van de sleuven werden deze gedicht. De onderzoekbare zone had een oppervlakte van ca. 4886m². Hiervan werd ca. 512m² (10,5%) onderzocht door middel van proefsleuven en kijkvensters. De vooropgestelde dekingsgraad van 12,5% zoals opgenomen in de Code van Goede Praktijk (te verdelen over 10% sleuven en 2,5% dwarssleuven/volgsleuven/kijkvensters) werd hiermee net niet behaald. Desalniettemin kon een goede inschatting gemaakt worden van het archeologisch potentieel van het plangebied.

Het proefsleuvenonderzoek toonde aan dat er binnen het plangebied enkele archeologische sporen aanwezig zijn. Het gaat hierbij om 2 greppels die op basis van hun vulling en aflijning in de nieuwe tot nieuwste tijd gedateerd kunnen worden. De 2 aangetroffen muurresten, een uitbraakspoor en de fundering van een opgaande muur, kunnen op basis van historische kaarten en luchtfoto's en het gebruik van cementmortel gelinkt worden aan bebouwing uit de 19de en 20ste eeuw. Sporen van een oudere fase van de hoeve werden niet aangetroffen. Verspreid over het terrein werden zowel kleinere als grotere verstoringen aangetroffen die te linken zijn aan de voormalige bebouwing en vijver. Daarnaast werd in sleuf 2 een aardewerkdump (inv. 1) aangetroffen in de teelaarde. Hierin werden de fragmenten van 3 kannen in grijs aardewerk, 7 fragmenten rood geglazuurd aardewerk en 1 fragment industrieel wit aardewerk aangetroffen. Op basis van de verscheidenheid van het aardewerk en

¹³ Acke, Bracke, Fonteyn 2022a; 2022b.

voornamelijk de verschillende dateringen die in de aardewerkdump voorkomen, kan gesteld worden dat het gaat om een dump die in de 16de/18de eeuw¹⁴ of zelfs de 19de eeuw weggegooid is. De kannen in grijs aardewerk zijn vermoedelijk in een latere periode in hun geheel weggegooid, mogelijk werden ze gedurende een aantal eeuwen bijgehouden als erf- of verzamelstuk.

Het vooronderzoek kon een goed beeld werpen op het archeologisch verleden van het terrein. De kenniswinst is dan ook bereikt. Er dient geen verder archeologisch onderzoek uitgevoerd te worden.

¹⁴ Als verondersteld wordt dat het fragment industrieel wit intrusief is.

5. Bibliografie

- Acke B., Bracke M., Fonteyn P., 2022a. *Archeologienota Waregem Vijfseweg 136. Verslag van Resultaten*, Moerbeke-Waas: Acke & Bracke bv.
- Acke B., Bracke M., Fonteyn P., 2022b. *Archeologienota Waregem Vijfseweg 136. Programma van Maatregelen*, Moerbeke-Waas: Acke & Bracke bv.
- De Groote K., 2014. Middeleeuws aardewerk in Vlaanderen. Techniek, typologie, chronologie en evolutie van het gebruiksgoed in de regio Oudenaarde in de volle en late middeleeuwen (10de-16de eeuw). Deel I, *Relicta Monografieën I*, Brussel: Onroerend Erfgoed.
- www.geopunt.be

6. Bijlages

- Referentieprofiel

Projectcode		2024B212		Coördinaten	X 83250; Y 176833		
Type onderzoek		Proefsleuven			X 83251; Y 176834		
Profielnummer		PR1		Hoogte	+10,8m TAW		
Oriëntatie		ZW-NO		Grondwater	niet bereikt		
Datum		20/02/2024		Classificatie	OB, Pep en Zcc(h)		
Weer		Droog, bewolkt			Zand tot lichte zandleembodems en bebouwde zones		
Beschrijving		Gwendy Wyns		Fotonr	32		
Landgebruik		Braakliggend		Plannr	Zie allesporenkaart		
Vegetatie		/					
Horizont		Diepte (cm)		Methode	Ondergrens		
nr	Benaming	begin	eind	beschrijving	bereikt	duidelijkheid	regelmatigheid
H1	Ap1	0	40	Droog	Ja	Duidelijk	Vrij regelmatig
H2	C	40	-	Droog	Nee	-	-
Kleur (visueel)		Vochtigheid		Textuur		Andere fenomenen/opmerkingen	
				symbool	beschrijving		
Donkerbruin		Matig droog		Z	Zand	/	
Donkergeel - wit		Matig nat		Z	Zand	/	

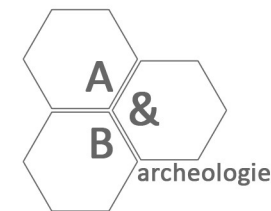
Figuur 32 Zicht op profiel 1 in sleuf 1 met aanduiding van de stratigrafische eenheden.

• Figurenlijst

Figuur 1 Zicht op het plangebied vanuit het westen.....	8
Figuur 2 Zicht op de kleinere strook in het oosten van het plangebied, foto genomen vanuit het zuiden.	8
Figuur 3 Uitsnede uit de bodemkaart ter hoogte van het plangebied (bron: DOV).	14
Figuur 4 Aanduiding van de uitgevoerde landschappelijke boringen op het GRB (bron: geopunt).	14
Figuur 5 Zicht op BP2, met een A-C bodemopbouw.	15
Figuur 6 Zicht op BP3 met vergraven bodemprofiel.	15
Figuur 7 Zicht op BP5 met vergraven bodemprofiel.	15
Figuur 8 Zicht op BP6 met vergraven bodemprofiel.	16
Figuur 9 Grafische weergave van de boorprofielen.	16
Figuur 10 Synthesekaart met bodemopbouw en diepte van het archeologisch vlak (bron: geopunt).	18
Figuur 11 Algemeen sleuvenplan, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).....	22
Figuur 12 Algemeen sleuvenplan, geprojecteerd op een recente luchtfoto (bron: geopunt.be).....	22
Figuur 13 Algemeen sleuvenplan met aanduiding van de profielen, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).	24
Figuur 14 Algemeen sleuvenplan met aanduiding van de hoogtemetingen, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).	24
Figuur 15 Zicht op profiel 1 in sleuf 1.....	25
Figuur 16 Zicht op profiel 2 in sleuf 2.....	26
Figuur 17 Zicht op profiel 3 in sleuf 5, met een scherpe ondergrens naar de C-horizont.	27
Figuur 18 Allesporenkaart, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).....	28
Figuur 19 Allesporenkaart, geprojecteerd op een recente luchtfoto (bron: geopunt.be).....	29
Figuur 20 Allesporenkaart, geprojecteerd op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) (bron: geopunt.be).	29
Figuur 21 Allesporenkaart, geprojecteerd op de luchtfoto van 1979-1990 (bron: geopunt.be).....	30
Figuur 22 Zicht op de verstoringen in sleuf 1.....	30
Figuur 23 Zicht op de verstoring in sleuf 3.....	31
Figuur 24 Zicht op de puinrijke verstoring in sleuf 6.....	31
Figuur 25 Zicht op gracht S1 in sleuf 2.	32
Figuur 26 Zicht op gracht S2 in sleuf 2.	33
Figuur 27 Zicht op uitbraakspoor S3 in sleuf 5.	33
Figuur 28 Zicht op muurrest S4 in sleuf 5.....	34
Figuur 29 Bodem en bovenzijde van een kan in grijs aardewerk, beiden behoren tot eenzelfde individu. (inv. 1).....	35
Figuur 30 Kan in grijs aardewerk. (inv. 1).....	36
Figuur 31 Fragmenten rood geglaazuurd aardewerk en industrieel wit aardewerk uit de aangetroffen aardewerkdump. (inv. 1).....	36
Figuur 32 Zicht op profiel 1 in sleuf 1 met aanduiding van de stratigrafische eenheden.....	45

Projectcode	2024B211	Boortype	Edelmann
Type onderzoek	Landschappelijk bodemonderzoek	Diameter	7cm
Datum	22/02/2024	Boortechniek	handmatig
Weer	grijs en bewolkt	Boorgrid	2 boorraaien
Landgebruik	braakliggend	Aantal boringen	6
Vegetatie	braakliggend		

Boor- punt	X	Y	TAW mv	Aardkundige eenheid		cm -mv		Methode beschrijving	Ondergrens			Kleur (visueel)	Vochtigheid	Textuur		Andere fenomenen	Interpretatie	Bodemtype		Plan	Foto
				nr	Benaming	begin	eind		bereikt	duidelijkheid	regelmatigheid			symbool	beschrijving			Bodemkaart	Observatie		
1	83212	176909	+10,75m	1	Ap1	0	35	Droog	ja	(vrij) scherp	regelmatig	donkerbruin	matig droog	Z	zand	BK	teelaarde	OB	/	boorplan	/
				2	Ap2	35	50		nee	/	/	donkerbruin	matig droog	Z	zand	boring gestaakt door grof puin	teelaarde				
2	83198	176888	+10,78m	1	Ap1	0	30	Droog	ja	(vrij) scherp	regelmatig	donkerbruin	matig droog	Z	zand	BK-spikkels	teelaarde	OB	Z	boorplan	5
				2	vermengd pakket	30	50		ja	vrij scherp	onregelmatiger	donkerbruin	matig droog	Z	zand	/	vermengd pakket				
				3	C	50	-		nee	/	/	geligbruin	matig nat	Z	zand	/	C-horizont				
3	83210	176864	+10,76m	1	Ap	0	40	Droog	ja	(vrij) scherp	regelmatig	donkerbruin	matig droog	Z	zand	BK-spikkels	teelaarde	OB	Z	boorplan	6
				2	Ap2/verstoring	40	80		ja	vrij scherp	onregelmatiger	lichtbruin	matig droog	Z	zand	/	teelaarde?				
				3	C	80	-		nee	/	/	geligbruin	matig nat	Z	zand	/	C-horizont				
4	83238	176868	+10,73m	1	Ap	0	70	Droog	nee	/	/	donkerbruin	matig droog	Z	zand	BK-spikkels, boring gestaakt door grof puin	teelaarde	OB	Z	boorplan	/
5	83271	176870	+10,43m	1	Ap1	0	30	Droog	ja	(vrij) scherp	regelmatig	donkerbruin	matig droog	Z	zand	BK-spikkels	teelaarde	Zcc(h)	Z	boorplan	7
				2	Ap2	30	60		ja	vrij scherp	onregelmatiger	donkerbruin	matig droog	Z	zand	/	teelaarde/verstoring				
				3	Ap3	60	100		ja	vrij scherp	onregelmatiger	donkergrijs	matig droog	Z	zand	/	teelaarde/verstoring				
				4	C	100	-		nee	/	/	geligbruin	matig nat	Z	zand	/	C-horizont				
6	83253	176842	+10,85m	1	Ap1	0	20	Droog	ja	(vrij) scherp	regelmatig	donkerbruin	matig droog	Z	zand	BK-spikkels	teelaarde	Zcc(h)	Z	boorplan	8
				2	Ap2	20	60		ja	vrij scherp	onregelmatiger	donkerbruin	matig droog	Z	zand	/	teelaarde/verstoring				
				3	Ap3	60	90		ja	vrij scherp	onregelmatiger	donkerbruin	matig droog	Z	zand	/	teelaarde/verstoring				
				4	C	90	-		nee	/	/	geligbruin	matig nat	Z	zand	/	C-horizont				

Waregem Vijfseweg 136

2024B211
Landschappelijke boringen

Algemeen boorplan

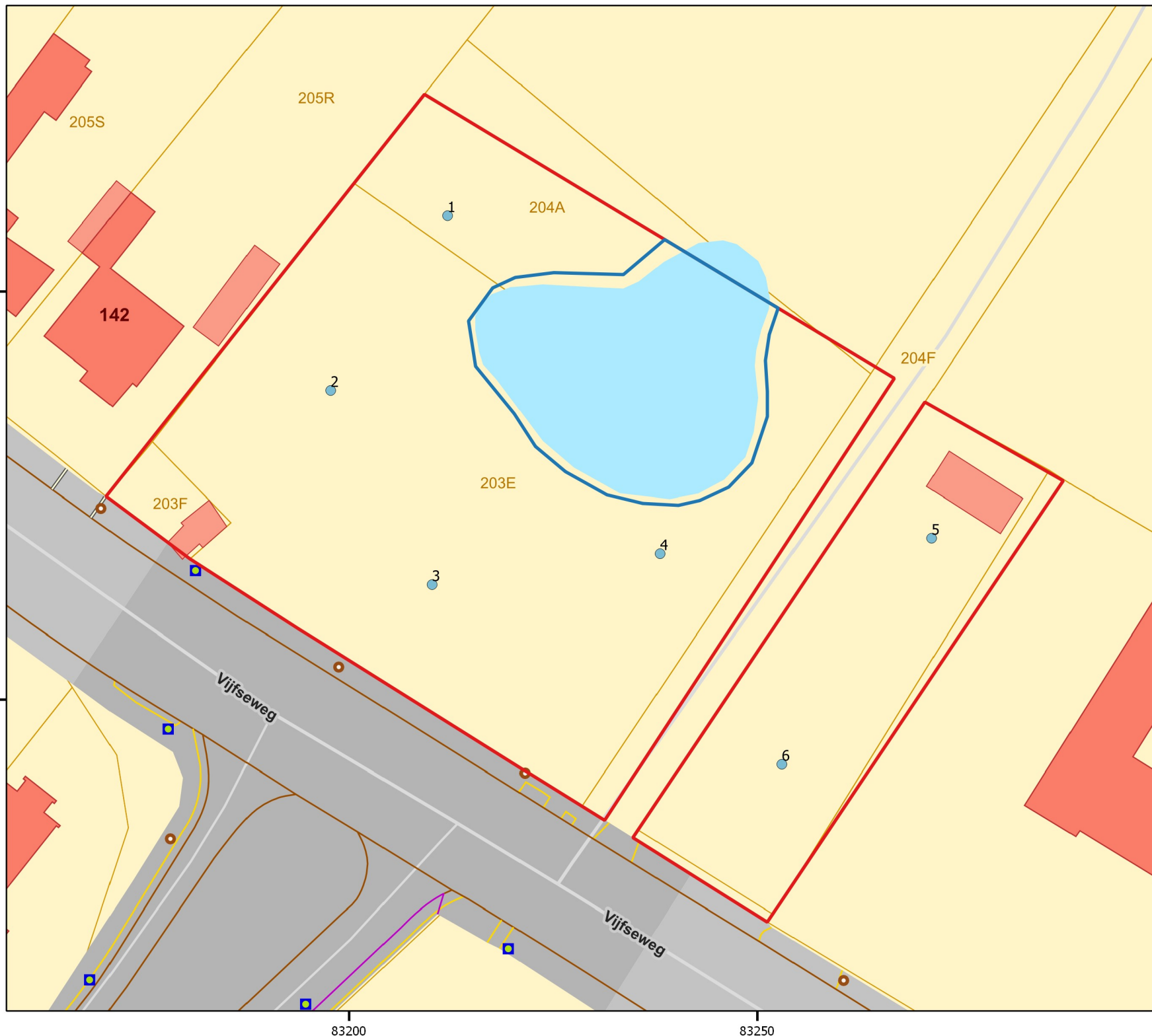
Legende

- Projectgebied
- Niet onderzoekbaar
- Boorpunt

Bron: geopunt.be

Datum: 22-2-2024

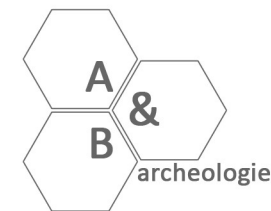

Sporenlijst
2024B212

00248212																											
Proefsleuven																											
Spoornr	Werkputnr./Sleufnr.	Sectornr.	Vaknr.	Vlaknr.	Interpretatie	Associatie	Datum	Aflijning	Datering	Coupe (x,y)	Diepte	Opmerkingen						Bouwelement					Relatie	Vondstnr	Staalnr	Fotonr	Tekening (kaart, plan, plattegrond, coupe of profiel)
													Aard (HOM/HET)	Kleur	Textuur	Inclusies	Bioturbatie	Constructie	Fasering	Materiaal	Afwerking	Techniek					
1	2	/	/	1	greppel	/	20/02/2024	scherp	nieuwe tot nieuwste tijd (19de-20ste eeuw)	/	/	/	vrij HOM	DBR	Z	/	2					/	/	/	25	zie algemeen sporenplan	
2	2 en 3	/	/	1	greppel	/	20/02/2024	scherp	nieuwe tot nieuwste tijd (19de-20ste eeuw)	/	/	/	vrij HOM	DBR	Z	/	2					/	/	/	26	zie algemeen sporenplan	
3	5	/	/	1	uitbraakspoor muur	/	20/02/2024	vaag	nieuwe tot nieuwste tijd (19de-20ste eeuw)	/	/	/						/	/	Bsbrokken, mortel	/	/	/	/	27	zie algemeen sporenplan	
4	5	/	/	1	muur	/	20/02/2024	scherp	nieuwe tot nieuwste tijd (19de-20ste eeuw)	/	/	/						/	/	BS, cementmortel	/	/	/	/	28	zie algemeen sporenplan	

Vondstenlijst

2024B212																					
Proefsleuven																					
Vondstnr	Spoornr	Laagnr	Kwadrant/Coupedeel	Werkput/Sleuf	Sector	Vak	Profiel	Vlak	Inzamelwijze	Datum	Maaswijdte	xyz	Vondstcategorie	Type	Datering	Hoeveelheid (telling/schatting)	Gewicht (g)	Homogeniteit	Fotonr	Tekening (kaart, plan, plattegrond, coupe of profiel)	Vondst-tekening
1	LV	/	/	2	/	/	/	/	aanleg vlak	20/02/2024	/	83193, 176897	AW	grijs aw, kan met hoge en brede schouder, type De Groote L131, 3 ind.	Late Middeleeuwen (14de eeuw)	82	4618	nee	29, 30	/	nee
														rood geglazuurd aw, kommen	Late/Post Middeleeuwen (15de-18de eeuw)	7	236	nee	31	/	nee
														industrieel wit aardewerk, bordje	Nieuwe tot nieuwste tijd (19de eeuw)	1	3	nee	31	/	nee

Waregem Vijfseweg 136

2024B212
Proefsleuven

Algemeen sporenplan

Legende

- Projectgebied
- Niet onderzoekbaar
- Proefsleuven
- Sporen
- Sporen Muur
- Verstoring
- Vondst

Bron: geopunt.be

Datum: 22-2-2024

